

Heydər Əliyev əsrinin 23-cü ili

Heydər Əliyevin Azərbaycan əsəri

İlmə-ilmə toxundu, pillə-pillə ucaldı!

Günəli ABBASOVA

Əhməd bəy Ağaoğlunun çox bəyəndiyim bir ifadəsi var. "Hakimiyyət idarə etdiyi xalqın qəlbinin aynasıdır". İllər boyu xalqların iradəsi necə olubsa, liderlər də həmin xarakterdə olub. 1990-cı illərdə Azərbaycan xalqı öz müqəddəratını təyin etmək gücündə idi. Xalq ayağa qalxmış, boğunduruq altında yaşamağa qarşı çıxmışdı. Əlbəttə, tarix öz ədalətini Azərbaycan xalqından əsirgəmədi. Xalqın iradəsi, inamı qədər güclü, xalqın içindən çıxan bir lider yetirdi.

Tarixi mühakimə etmək olmaz. Faktlar göstərir ki, Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevi təkidlə hakimiyyətə gətirdi. Heydər Əliyev xalqın inamını bütün sahələrdə doğrultdu və bu hissələri sevgiyə çevirdi. Heydər Əliyev xalqın sadə nümayəndələrinin nəbzini tutmağı yaxşı bacarırdı, çünki özü də sadə bir ailədə böyümüşdü. Heç şübhəsiz, xalqın istəklərini bilir və bu istəkləri yerinə yetirirdi. Bu da Heydər Əliyevi xalqın gözündə ucalara qaldırır. Heydər Əliyev xalqın istəkləri ilə yanaşı, yaralarını da görürdü. Bilirdi ki, o yaraların sağlamlası yalnız işğal altındakı torpaqların azad olunmasına bağlıdır. Sağlığında "Qarabağa qayıdacağıq" ifadəsini tez-tez səsləndirən Heydər Əliyev bu arzusunun da reallaşmasına miras qoyduğu siyasi xətti ilə nail oldu.

Bu gün Azərbaycanın regiondakı siyasi, iqtisadi yüksəlişi Heydər Əliyev yolu ilə bağlıdır. Heydər Əliyev dünyasını dəyişsə də, arzuları, sevgisi, istəyi dəyişmədi. Sağlığında imzası, ölümündən sonra arzusu ilə tarix yazdı. Şuşanı azad, Azərbaycanı yüksəklərdə görmək istəyi real olduqca Heydər Əliyevin də ruhu sad olacaq...

Milli dövlətçilik hər bir xalqın ictimai-siyasi təkamülünün ən yüksək zirvəsi, özünütdədiq arzularının tənənsəsi, milli duyğularının intibahı, etnik və sosial psixologiyasının kamillik meyarıdır. Müstəqil və suveren dövlət onun üçün uzun əsrlər boyunca təsnə olmuş hər bir cəmiyyətdə dəyərlər dəyəri səviyyəsinə yüksəlir. Millətin öncül şəxsiyyətlərindən tutmuş ən sırası vətəndaşlara qədər hamı misli görünməmiş ruh yüksəkliyi ilə milli dövlət quruculuğu prosesinə qatılır, bu yolda canlarından, qanlarından keçməyə belə hazır olurlar. Lakin müstəqillik düşüncəsi yoxdan var olmadığı kimi, dövlətçilik tərəkürü də insanlara bu tərəkürün daşıyıcıları və qoruyucuları tərəfindən gərgin zəhmət bahasına aşılanır.

Azərbaycanda milli dövlətçilik ənənəsi adına nə varsa, məhz Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan siyasi, iqtisadi və sosial-mədəni inkişaf kursuna müvafiq şəkildə formalaşmış. Heydər Əliyev bizi necə formalaşdırdı? sualı, əslində, milli vicdanımızın səsidir. Bir millət kimi özümüzi

daha yaxşı tanımaq və dərk etmək istəyiriksə, bu sorğuya ədalətli və düzgün cavab tapmalıyıq. Milli yaddaşımıza tarixin dönüş nöqtəsi kimi əbədi həkk olunmuş möhtəşəm Qayıdış Gününə qədər nəyimiz vardı və bundan sonra nələrə nail olduq? Milli liderimiz Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdarkən sələflərindən dağılmış, qarət olunmuş, heysiyyətə tapdanmış, daxili münasibətləri vətəndaş müharibəsi həddində gərginləşmiş bir millət və cəmiyyət təhvil almışdı.

Heydər Əliyev hələ 1991-ci ildə SSRİ Ali Sovetinin birinci sessiyasındakı çıxışı zamanı belə bir ifadə işlətməmişdir: "... Doğma Vətən torpağına heç də yenidən hakimiyyətə qalxmaq üçün yox, ancaq və ancaq respublikanın bu ağır və çətin dövründə xalqın dərdinə şərik olmağa, vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməyə, azadlıq uğrunda mübarizəyə qoşulmağa gəlmişəm. Məni bir azərbaycanlı kimi bu hüququmdan heç kəs məhrum edə bilməz..."

Klassik politoloji meyarlarla yanaşsaq, o dövrdə Azərbaycanda ali hakimiyyət institutu kimi hansısa dövlətin mövcudluğundan danışmaq belə düzgün olmazdı. Dəqiq bənətmədir ki, o zaman Azərbaycan hələ heç bir proqramla yüklənməmiş kompüter prosessorunu xatırladırdı. Bu durumda uzağa getmək olmazdı. İnkişafının həmin mərhələsində Azərbaycan ya məhv olmaq, ya da sivil dövlət quruculuğu yoluna keçmək zərurəti ilə qarşı-qarşıya idi. Tezliklə Heydər Əliyev dühasının nurunda öz inkişaf yolunu tapan məmləkətimiz yeni əsrə artıq bütün dövlətçilik komponentləri öz yerinə oturdulmuş, dünyanın ən müstəqil sivilizasiya ocaqları ilə normal, bərabərhuquqlu qarşılıqlı münasibətlər saxlayan, beynəlxalq birlikdə tanınan və qəbul olunan müstəqil bir dövlət kimi qədəm qoydu.

Heydər Əliyevin tarixi-siyasi fəaliyyətinin müxtəlif aspektlərinə dair çox yazılıb, çox deyilib, hələ bundan sonra daha çox yazılacaq, deyiləcək. Heydər Əliyev bugünkü Azərbaycan xalqını özü, öz əli ilə yetişdirib. Başqa sözlə, Azərbaycan xalqı indiki zəngin, ölçüyəgəlməz potensialı və kinetikasi ilə Heydər Əliyev dühasının şah əsəridir. Bu əsərin indiki kamillik "variantına" düşməsi, gəlib çatması uzun illərin yaradıcılıq əzablarının, yuxusuz gecələrin, gərgin nəzəriyyəçi, genetik, filo-

sof, seleksioner, təşkilatçı və təbliğatçı əməyinin qanunauyğun nəticəsi kimi meydana çıxmışdır. Bu baxımdan "Heydər-xalq, xalq-Heydər" şüarına Azərbaycan reallığının ən aşkar labüdiyyəti kimi yox, yalnız ritorik məzmun və patetik intonasiya daşıyıcısı kimi baxanlar, onun cəvherindəki bitməz-tükənməz enerji nurunu görmək istəməyənlər həddən artıq yanılırlar. Bu, boğazdan yuxarı deyilmiş, hansısa bədii təxəyyülün, hətta nadir və azsaylı kükrəyiş təzahürlərindən biri zamanı təsadüfən doğmuş və dillərə düşmüş simvolik ifadə olmayıb, son 30 illik tariximizin ən danılmaz qanunauyğunluğunu açıb göstərən müdrik bir qanadlı ifadədir. Heydər Əliyev və Azərbaycan xalqı anlayışları arasında ictimai düşüncəmizdə çoxdan qoyulmuş və artıq daşlaşmış bu bərabərlik işarəsi xalqımızın rəsonant tərəkürünün guşə daşını təşkil edir. Həmin guşə daşı isə Heydər Əliyev dühasına xas qlobal, həqiqətə tarixi düşüncə sisteminin inkişaf tendensiyasını, onun strukturunu bütün dəqiqliyi ilə əks etdirir.

Tarix Heydər Əliyevin taleyinə tək Azərbaycan xalqını formalaşdırmaq missiyasını yazmayıb, onun alınına həm də müstəqil Azərbaycan dövlətini qurmaq və möhkəmləndirmək yazılıb. Qısa bir müddətdə parçalanmış, xara bazara çevrilmiş bir ölkəni diz üstə çökməkdən xilas etmək, onun gözüne nur, ürəyinə təpər vermək, onu dövlət sahibi eləmək, siyasi və iqtisadi cəhətdən inkişaf etdirmək yalnız bu dahi şəxsiyyətin hesabına mümkün olub. Respublikamız öz taleyinin sərəncamvericisi olan demokratik bir dövlət, zəngin təbii sərvətlərə malik bir ölkə kimi artıq bütün dünyada tanınıb. İndi daha bizi həm də zəngin tarixi mədəniyyətə, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş və yüksək potensiala malik ziyalı ölkə kimi tanıyır-

lar. Azərbaycan mütəxəssisləri istər ölkəmizin daxilində, istərsə də xaricdə dünyanın tanınmış ali məktəblərinin məzunları ilə çiyin-çiyinə uğurla çalışırlar. Azərbaycan incəsənətinin nadir nümunələri UNESCO-nun dünya mədəniyyət inciləri siyahısına daxil edilib, Azərbaycan idmançıları sorağı Olimpiya oyunlarının qalibiyyət kürsülərindən gəlir.

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqı

üçün nəyin hansı dərəcədə vacib və zəruri olduğunu da, üst qatında liberal illüziyalar hökm sürən dünya siyasətinin dərin qatlarında hansı dəyərlərə dayandığını, hər halda, ona demokratiya dərəsi vermək fikrinə düşənlərdən qat-qat aydın dərk edir. Odur ki, beynəlxalq təşkilatların dəstəyində belə bağlayaraq, özlərini dövlətsizləşdirmə xəttinin tərəfdarları kimi göstərənlərin bütün cəhdlərinə baxmayaraq, dünyanın gerçək siyasi qüvvələrində (ilk növbədə azərbaycanpərəst qüvvələrdə) məhz Heydər Əliyevin dövlətçilik konsepsiyası daha doğru və haqlı təsir buraxacaqdır.

Bu gün Azərbaycan dövləti dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların milli iradəsini təcəssüm etdirən, bütün müasir atributlarla təmin olunmuş ali hakimiyyət təsisatıdır. Beləliklə, nəticə budur ki, Şah İsmayıl Xətəidən sonrakı 500 ildə ilk dəfə olaraq məhz Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına həqiqətən də milli, çağdaş, əbədi dövlətçilik modeli vermiş və həmin modeli nəzəriyyədə deyil, real həyatda gerçəkləşdirmişdir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan xalqı özünün əsrlərlə yaşayan Azadlıq idealının təsdiqini milli-etnik potensialımızın ən yüksək meyarı hesab etdiyi Heydər Əliyevin siyasi əzəmətində görür. Bir dəfə Heydər Əliyevdən soruşurlar ki, bəyan etdiyi yüksək idealları həyatda pozduğu olubmu? Ulu Öndər belə cavab verir: "Əlimi ürəyimin üstünə qoyub deyirəm: heç vaxt pozlamamışam! Uzun ömür sürdüm, 13 il respublika partiya təşkilatına rəhbərlik etmişəm - namusla xidmət etmişəm, xalqımızın mənəvi təmizliyi uğrunda mübarizə aparmışam. Ola bilsin ki, bu mübarizədə mən özümə xeyli düşmənlər qazanmışam, çünki ilk növbədə natəmiz adamlarla vuruşmuşam. Təəssüf ki, onla-

rın yüksək müqavimət göstərmək bacarığı vardır, canları bərkdir - vəziyyət dəyişən kimi baş qaldırırlar. Mən xalqım qarşısında təmizəm! Bu da mənim ən böyük sərvətimdir".

Dövlətimizin işıqlı gələcəyini onun qurucusu Heydər Əliyev siyasi xəttində görünən xalqı isə siyasi innovasiyalar yox, Azərbaycanın gələcək taleyi maraqlandırır. Xalqımız Azərbaycan dövlətinin təşəkkülünü Heydər Əliyevin müqəddəs adı ilə bağladığı kimi məmləkətin ondan sonrakı taleyini də təsadüfi adamlara və onların təcəssüm etdirdikləri təsadüfi ideyalara etibar edə bilməzdi. Azərbaycan ötən on ildə Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında ən azı bir əsrin sıçrayışını etmiş, tale qaradaşları olan keçmiş sovet respublikalarından çoxunu arxada buraxmışdır. Artıq əhalinin çoxuna məlum idi ki, ölkənin gələcəyi hakim siyasi kursun ardıcıl surətdə davam etdirilməsi şərti ilə bağlıdır. Yalnız Heydər Əliyevin açdığı bu yolla fasiləsiz, davamlı və sürətlə hərəkət etməklə biz dünyanın siyasi xəritəsində haqq etdiyimiz mövqeyi tuta bilirdik.

Azərbaycan seçicisi sadəcə, yaxın keçmişindən utanır, ötən əsrin 90-cı illərinin sonunda yaşadığı faciələri bir daha təkrarlamaz istəməzdi. Sabahını Heydər Əliyevin tərdrici təkamül strategiyasına bağlayan Azərbaycan xalqı İlham Əliyevə səs verməklə bir növ, çətinliklə bərpa etdiyi qürurunu, ləyaqətini sığortalayıb, dövlətini qorumuş olurdu. Bu baxımdan İlham Əliyev Heydər Əliyev dövlətçiliyinin və deməli, gələcəyin, müxalifətdən irəli sürülmüş namizədlər isə üzüntülü keçmişin simvolları kimi dərk olunurdu. Beləliklə, İlham Əliyev hakimiyyətə çoxəsrlik əzabkeçəqibətindən bezmiş bir xalqın nicat arzusunu şəxsləndirilmiş təzahürü və milli yüksəliş kursunun ümumxalq inamı qazanmış teminatçısı simasında gəlmişdir. Bu, demiyurq missiyasıdır və İlham Əliyev ötən müddətdə öz missiyasının öhdəsindən bacarıqla gəlmişdir. Xalqın ona bəslədiyi ümidlərin sosial-psixoloji cəhətdən əsaslandırılmış mifik mahiyyətini dərk etdikdən sonra asanlıqla anlamaq mümkündür ki, bu gün Azərbaycan ictimaiyyəti nə ölkənin daxilində, nə də xaricində İlham Əliyevə alternativ ola biləcək siyasi qüvvə görmür. Əminliklə demək olar ki, bu gün tənəzzüldən tərəqqiyə çatan böyük, müstəqil Azərbaycan ulu öndər Heydər Əliyevin əsəridir.

Yazı "Qurtuluşdan tərəqqiyə: müstəqillik dövründə Heydər Əliyevin yeni və müasir dövlət quruculuğu" istiqaməti üzrə Yeni Azərbaycan Partiyasının "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində jurnalistlər arasında elan etdiyi fərdi yazı müsabiqəsinə verilir